

PORADNIK PRAWNY

MEDIACJA W SPRAWACH SPADKOWYCH

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

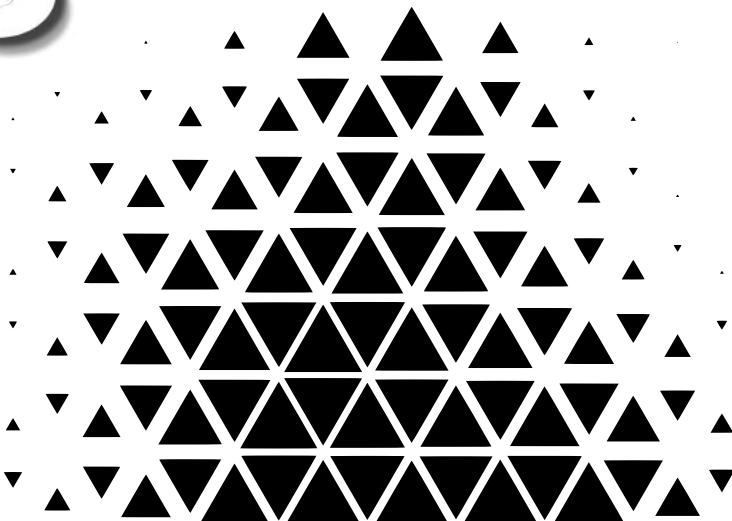
Zadanie publiczne finansowane ze środków
otrzymanych z Powiatu Pszczyńskiego

POWIAT
PSZCZYŃSKI
przyszłość w tym momencie

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	3
1. Co to jest mediacja?.....	5
2. Mediacja w sprawach spadkowych.....	5
3. Mediacja w sprawie o dział spadku.....	5
4. Mediacja w sprawie o zapłatę zachowku.....	9
5. Czym jest zatwierdzenie umowy mediacyjnej?.....	11
6. Kim jest mediator i jakich zasad musi przestrzegać?.....	11
7. Zasady mediacji w sprawach spadkowych.....	13
8. Koszty mediacji a koszty sądowe.....	13
9. Jakie są zalety mediacji w sprawach spadkowych?.....	15
10. Przerwanie biegu przedawnienia w związku ze wszczęciem postępowania mediacyjnego.....	16

WSTĘP

Szanowni Państwo,

mediacja jest narzędziem do rozwiązywania sporów majątkowych, do których niewątpliwie można zaliczyć sprawy spadkowe związane z działem spadku lub zapłatą zachowku. Na tle działu spadku dokonywanego na sali sądowej często dochodzi do poważnych podziałów wewnątrz rodzin: między rodzeństwem, rodzicami a dziećmi. Wybór mediacji jako metody rozstrzygnięcia konfliktu zapewnia poczucie sprawiedliwości, co skutkuje zapobiegnięciu kryzysom rodzinnym lub odbudowaniem relacji. Dzięki mediacji strony otrzymują możliwość przedstawienia swoich racji oraz nawiązania dialogu i wypracowania wzajemnego porozumienia.

W przygotowanym dla Państwa poradniku pragniemy przedstawić najistotniejsze aspekty, jakie wiążą się z mediacjami w sprawach spadkowych. Aktualizacje poradnika będą dla Państwa dostępne na stronie internetowej www.dogma.org.pl

Prawnicy i doradcy Stowarzyszenia "DOGMA"

Potrzebujesz pomocy prawnej?
Skontaktuj się z nami – tel. 79 88 69 599

**Umów się na bezpłatną poradę z doradcą Stowarzyszenia "DOGMA"
i dowiedz się jak w pełni korzystać ze swoich praw!**

Porady prawne świadczone są również telefonicznie.
Wykaz punktów z numerami do zapisów można znaleźć na stronie:
www.dogma.org.pl

Zapraszamy również na wirtualne spotkania z prawnikami, doradcami obywatelskimi i mediatorami w ramach cyklu wywiadów: „Spotkanie z prawnikiem”. Zachęcamy do śledzenia naszego profilu na Facebooku oraz kanału YouTube.

1. CO TO JEST MEDIACJA?

Mediacja to próba doprowadzenia do satysfakcjonującego obie strony rozwiązania konfliktu przy udziale mediatora, który wspiera przebieg rozmów i pomaga w wypracowaniu porozumienia.

Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi do ustawy o Nieodpłatnej Pomocy Prawnej, Nieodpłatnym Poradnictwie Obywatelskim oraz Edukacji Prawnej z dnia 17 stycznia 2019 roku (Dz.U. z 2019 r. poz. 294) mediacja od stycznia 2020 roku stała się nową i nieodpłatną usługą świadczoną w Punktach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Obywatelskiej.

2. MEDIACJA W SPRAWACH SPADKOWYCH

Jakie spory mogą być przedmiotem mediacji w sprawach spadkowych?

- sprawy o zapłatę zachowku
- sprawy o dział spadku
- sprawy o ustalenie masy spadkowej
- sprawy o realizację poleceń i zapisów zawartych w testamencie

Jakie są cele mediacji w sprawach spadkowych?

- stworzenie stronom warunków do wypracowania wzajemnego porozumienia
- podjęcie próby zakończenia konfliktu w sposób ugodowy
- realizacja zasady win/win, każda ze stron konfliktu czuje się wygrana
- złagodzenie i wygaszenie sporu rodzinnego
- odbudowa relacji rodzinnych

3. MEDIACJA W SPRAWIE O DZIAŁ SPADKU

Przebieg mediacji w sprawie o dział spadku:

1. Złożenie wniosku o wszczęcie postępowania mediacyjnego w sprawie działu spadku wraz ze wskazaniem osoby mediatora
2. Ustalenie przez mediatora terminu spotkania mediacyjnego
3. Rozpoczęcie przez mediatora spotkania oraz wysłuchanie stron

4. Dojście do porozumienia przez strony
5. Sporządzenie ugody przez strony
6. Sporządzenie protokołu przez mediatora
7. Wysłanie ugody i protokołu do zatwierdzenia przez Sąd

Pani Helena została spadkobierczynią po swoim zmarłym bracie Józefie. Józef nie posiadał żony oraz dzieci. Rodzice i siostra Pani Heleny i Pana Józefa nie żyją. W kręgu dziedziczenia ustawowego po Józefie oprócz Pani Heleny znaleźli się brat Jan oraz siostrzenica Maria. Pani Helena otrzymała postanowienie Sądu stwierdzające, że spadek po zmarłym Józefie nabyli Helena, Jan i Maria po 1/3 udziału. W skład masy spadkowej wchodziła nieruchomość gruntowa zabudowana domem jednorodzinny. Po uzyskaniu przez Helenę postanowienia Sądu stwierdzającego nabycie spadku strony mogą skorzystać z instytucji mediacji poprzez podjęcie próby ugodowego działu spadku. Spadkobiercy mogą ustalić pomiędzy sobą dział spadku polegający na tym, że jeden spłaci drugiego lub poprzez fizyczny dział nieruchomości albo sprzedaż nieruchomości z podziałem zysków po 1/3.

Zgodnie z art. 1037 § 1 kodeksu cywilnego dział spadku może nastąpić bądź na mocy umowy między wszystkimi spadkobiercami, bądź na mocy orzeczenia sądu na żądanie któregośkolwiek ze spadkobierców

Co powinien zawierać wniosek o dział spadku?

We wniosku o dział spadku należy powołać sądowe postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia sporządzony u notariusza oraz spis inwentarza, jak również podać, jakie spadkodawca sporządził testamenty, gdzie zostały złożone i gdzie się znajdują. Jeżeli spis inwentarza nie został sporządzony, należy we wniosku wskazać majątek, który ma być przedmiotem działu. W wypadku gdy w skład spadku wchodzi nieruchomość, należy przedstawić dowody stwierdzające, że nieruchomość stanowiła własność spadkodawcy (odpis aktualny z księgi wieczystej).

4. MEDIACJA W SPRAWIE O ZAPŁATĘ ZACHOWKU

Maciej był siostrzeńcem zmarłego Piotra. Piotr był rozwiedziony z żoną od 20 lat, miał jedną córkę Olę. Ola na stałe mieszka za granicą i kontakt z ojcem miała sporadyczny. Piotr w testamencie jako jedyne spadkobiercę wskazał Macieja. Piotr nie wydziedziczył córki Oli, tym samym ma prawo do zachowku. Ola zażądała od Macieja kwoty 250.000,00 zł tytułem zapłaty należnego zachowku. W skład masy spadkowej wchodziło nieruchomości lokalowa 60 m², samochód, garaż. Maciej stwierdził, że jest to za duża kwota i nie jest w stanie jej uregulować. Po uzyskaniu przez Macieja u notariusza aktu poświadczenia dziedziczenia strony mogły skorzystać z instytucji mediacji w zakresie ustalenia wysokości zachowku oraz ustalenia wartości masy spadkowej. Wartość masy spadkowej strony ustaliły na kwotę 320.000,00 zł. Oli przysługiwał zachówek w wysokości 1/2 udziału jaki otrzymałaby po ojcu, jakby ten nie pominął ją w testamencie. Maciej zobowiązał się zapłacić kwotę 160.000,00 zł w 20 ratach płatnych po 8.000,00 zł przez okres 20 miesięcy, na co Ola się zgodziła. Strony podpisały ugodę, która następnie wraz z protokołem została złożona do Sądu.

Zgodnie z art. 991 § 1 kodeksu cywilnego zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadał przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału (zachówek).

5. CZYM JEST ZATWIERDZENIE UGODY MEDIACYJNEJ?

Uгода zawarta przed mediatorem, po jej zatwierdzeniu przez Sąd ma moc prawną na równi z ugodą zawartą bezpośrednio przed Sądem.

Uгода mediacyjna zatwierdzona przez Sąd stanowi tytuł egzekucyjny, który podlega wykonaniu w drodze egzekucji komorniczej.

Uгода zawarta w mediacji powinna być zgodna z prawem i zasadami współżycia społecznego, nie zmierzać do obejścia prawa, być zrozumiała i nie zawierać sprzeczności.

6. KIM JEST MEDIATOR I JAKICH ZASAD MUSI PRZESTRZEGAĆ?

Mediator posiada fachową, profesjonalną wiedzę ukierunkowaną na pomoc w rozwiązywaniu sporów i konfliktów.

Mediator nie posiada władzy podejmowania decyzji za strony konfliktu, nie może narzucić im własnego zdania lub rozwiązania problemu.

Mediator pomaga stronom we wzajemnym wysłuchaniu się, przedstawieniu argumentów oraz odnalezieniu wspólnych interesów i wypracowaniu możliwych rozwiązań.

Mediator jest moderatorem dyskusji pomiędzy zwaśnionymi stronami, który usuwa występujące bariery komunikacji, aby strony doszły do wzajemnie akceptowalnego porozumienia.

Na podstawie obowiązujących przepisów prawa mediator zobowiązany jest do przestrzegania zasady POUFNOŚCI, BEZSTRONNOŚCI, NEUTRALNOŚCI oraz DOBROWOLNOŚCI.

Mediator musi zachować wszystko o czym dowiedział się w trakcie mediacji w tajemnicy. Mediator nie ma prawa udostępniać informacji z przebiegu mediacji innym osobom, chyba, że strony obopólnie wyrażą na to zgodę. Mediatora nie można powołać na świadka w przypadku nie dojścia stron do porozumienia i konieczności wytoczenia powództwa.

Mediator jest osobą bezstronną, co oznacza, że nie przychyła się do racji żadnej ze stron.

7. ZASADY MEDIACJI W SPRAWACH SPADKOWYCH

- **Dobrowolność** – strony muszą dobrowolnie wyrazić zgodę na udział w mediacji. Zgoda ta może być cofnięta na każdym etapie mediacji przez każdą ze stron.
- **Bezstronność** – strony sporu mają równe prawa, osoba wybrana na mediatora nie może opowiedzieć się po żadnej stronie konfliktu.
- **Poufność** – podczas trwania postępowania mediacyjnego oraz po jego zakończeniu strony oraz mediatora obowiązuje zachowanie tajemnicy, co do całego przebiegu rozmów i negocjacji.
- **Akceptowalność** – ugoda pomiędzy stronami musi być zaakceptowana przez obie strony sporu.
- **Neutralność** - mediator nie posiada prawnych możliwości, aby narzucić stronom propozycję rozwiązania sporu, ponieważ to strony same muszą dojść do porozumienia. Mediator jest tylko moderatorem, który może ukierunkować rozmowy stron w celu wypracowania porozumienia.

8. KOSZTY MEDIACJI A KOSZTY SĄDOWE

**W punktach nieodpłatnej pomocy prawnej
oraz w punktach nieodpłatnego poradnictwa
obywatelskiego mediacja jest
USŁUGĄ ŚWIADCZONĄ BEZPŁATNIE
dla osób, które nie są w stanie ponieść
kosztów odpłatnej pomocy prawnej**

Jakie są koszty sądowego działu spadku?

Opłatę stałą w kwocie 500 złotych pobiera się od wniosku o dział spadku, a jeżeli zawiera on zgodny projekt działu spadku, pobiera się opłatę stałą w kwocie 300 złotych.

Opłatę stałą w kwocie 1000 złotych pobiera się od wniosku o dział spadku połączony ze zniesieniem współwłasności, a jeżeli zawiera on zgodny projekt działu spadku i zniesienia współwłasności, pobiera się opłatę stałą w kwocie 600 złotych.

Oprócz stałej opłaty sądowej do kosztów związanych z dokonaniem działu spadku przez sąd trzeba będzie doliczyć ewentualnego biegłego geodetę lub biegłego zajmującego się wyceną nieruchomości, koszty pełnomocników profesjonalnych, koszty procesowe.

Zamiast przepłacać w sprawach spadkowych rozwiązuj konflikty przy pomocy mediacji!

9. JAKIE SĄ ZALETY MEDIACJI W SPRAWACH SPADKOWYCH?

- odformalizowana procedura
- szybkość postępowania
- budowanie wzajemnego szacunku
- konstrukcja prawidłowych relacji rodzinnych
- osiągnięcie wzajemnie wypracowanego porozumienia
- przełamywanie barier komunikacyjnych pomiędzy ludźmi
- rozładowywanie napięcia, co umożliwia odbudowę relacji rodzinnych
- rozwiązywanie konfliktu na miarę potrzeb stron
- zapewnienie równości stronom sporu
- umożliwienie swobodnego wypowiedzenia się i prezentację swoich racji
- brak jest przegranych, obowiązuje zasada WIN/WIN
- poufność

Dlaczego skonfliktowana rodzina powinna korzystać z instytucji mediacji?

- Mediacja prowadzi do wygaszenia sporu
- Mediacja wymusza nawiązanie przez strony dialogu
- Mediacja umożliwia utrzymanie relacji rodzinnej
- Mediacja jest szybszą formą rozwiązywania sporów niż postępowanie sądowe

10. PRZERWANIE BIEGU PRZEDAWNIEŃIA W ZWIĄZKU ZE WSZCZĘCIEM POSTĘPOWANIA MEDIACYJNEGO?

**Zgodnie z art. 123 § 1 ust.3 kodeksu cywilnego
wszcęcie mediacji przerywa
bieg przedawnienia roszczenia.**

Ten ważny skutek podkreśla wagę instytucji mediacji. Przerwanie powoduje zniesienie dotychczasowego okresu przedawnienia. Po przerwie okres przedawnienia liczony jest od początku.

Na podstawie art. 1007 § 1 kodeksu cywilnego roszczenia uprawnionego z tytułu zachowku oraz roszczenia spadkobierców o zmniejszenie zapisów zwykłych i poleceń przedawniają się z upływem lat pięciu od ogłoszenia testamentu. W świetle § 2 powyższego artykułu roszczenie przeciwko osobie obowiązanej do uzupełnienia zachowku z tytułu otrzymanych od spadkodawcy zapisu windykacyjnego lub darowizny przedawnia się z upływem lat pięciu od otwarcia spadku.

O AUTORCE:

PAULA MAJCHER – GUZIK

Prawnik, doradca obywatelski, stały mediator przy Sądzie Okręgowym w Katowicach, nauczyciel akademicki. Absolwentka Cologne Academies of Arbitration and Mediation w Niemczech. Autorka publikacji naukowych o tematyce związanej z alternatywnymi metodami rozwiązywania sporów. Prelegentka na konferencjach naukowych dotyczących mediacji.

**POTRZEBUJESZ POMOCY PRAWNEJ?
MASZ PYTANIA, WĄTPLIWOŚCI?
OBAWIASZ SIĘ O SWOJE PRAWA?**

Umów się na bezpłatną poradę z doradcą
Stowarzyszenia "DOGMA" i dowiedz się,
jak w pełni korzystać ze swoich praw!

**Nie zwlekaj! Popraw swoją sytuację!
Nie wstydź się zwrócić o pomoc!**

Dzięki bezpłatnym poradom prawnym i obywatelskim
Twoja sytuacja może jedynie ulec poprawie.

**Zadzwoń i zapisz się na darmową poradę prawną!
Wykaz punktów z aktualnymi numerami
telefonów do zapisów można znaleźć na stronie
internetowej: www.dogma.org.pl**

Zapraszamy również na wirtualne spotkania z prawnikami,
doradcami obywatelskimi i mediatorami
w ramach cyklu wywiadów „Spotkanie z prawnikiem”.

Zachęcamy do śledzenia naszego profilu na Facebooku
oraz kanału YouTube.

**Dodatkowe informacje można uzyskać również
pod numerem INFOLINII: 79 88 69 599**

ZAPRASZAMY DO PUNKTÓW PORADNICZYCH PROWADZONYCH PRZEZ PRAWNIKÓW I DORADCÓW STOWARZYSZENIA "DOGMA"

Punkt Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego

Lokal biurowy nr 10, ul. Centralna 57, Kobiór

Poniedziałek i piątek 16.00 - 20.00

Punkt Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego

Lokal biurowy nr 22a, ul. Ogrodowa 22, Suszec

Wtorek 7.30 - 11.30

Środa 14.00 - 18.00

Czwartek 10.00 - 14.00

Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej

Lokal biurowy, ul. Poprzeczna 1, Wola

Poniedziałek 13.00 - 17.00

Wtorek 11.00 - 15.00

Czwartek 8.00 - 12.00

Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej

Gminny Ośrodek Kultury, ul. Uzdrowska 61
Goczałkowice - Zdrój

Środa i piątek 11.00 - 15.00

Zapisy telefonicznie: **32 449 23 78**
lub przez stronę: **<https://np.ms.gov.pl/>**

INFOLINIA tel. 79 88 69 599

Masz pytania?

Zadzwoń - rozwiejemy Twoje wątpliwości

POWIAT PSZCZYŃSKI
[https://bip.powiat.pszczyna.pl/](https://bip.powiat.pszczyna.pl/?id=8218&mode=0)
?id=8218&mode=0

**MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI**
darmowapomocprawna.ms.gov.pl

**W PUNKTACH PORADNICZYCH OBOWIĄZUJĄ
ZASADY REŻIMU SANITARNEGO**

2021